

Starptautiskā suņu-pavadoņu eksāmena noteikumi

Noteikumus 1995. gadā sastādījušas Somijas un Igaunijas suņu-pavadoņu biedrības (tie atjaunoti 2005. gadā, pievienota *atnešana*, un 2020. gadā, kad kopējais punktu skaits no 100 mainīts uz 300).

Maršruts un vadīšana

- Suņa-pavadoņa turētājam eksāmena laikā uz acīm jābūt gaismu necaurļaidīgam apsējam, kas jāizmanto jau ceļā uz maršruta sākumpunktu.
- Maršruta garums ir 1 - 1,5 kilometri, no kuriem vismaz pusei jābūt gana sarežģītā pilsētvidē.
- Daļa maršruta var būt arī pa zemes ceļu vai taciņu.
- Maršrutam vismaz piecas reizes jāšķērso iela un tajā jābūt dažādiem pagriezieniem pa labi un pa kreisi.
- Maršrutā jāiekļauj vismaz divi augsti šķēršļi, kas daļēji vai pilnībā bloķē ceļu.
- Maršrutā jāiekļauj kāpnis vai durvis, kas nav iešanas virzienā, kā arī gājēju pāreja, kas atrodas kvartāla vidusdaļā.
- Maršrutā jāiekļauj gājēju ceļš (ceļš, taciņa, vārtrūme, u.c.), kas sazarojas virzienā pa labi.
- Maršrutam jāved galvenokārt prom no tā sākumpunkta. Maršruta sākumā ceļam jābūt pietiekami taisnam, lai gājēji varētu ieiet labā vadīšanas ritmā.
- Pirms eksāmena jābūt iespējai suni izstaidzināt.
- Stūrmanis, kurš drīkst būt arī tiesājošais tiesnesis, iet aiz suņa un tā pavadoņa un norāda, ja ir jāšķērso iela vai jāmaina virziens.
- Vadīšana notiek vai nu runājot vai dodot zīmes ar roku. Pieskāriens pavadoņa muguras vidū nozīmē, ka jāuzsāk ielas šķērsošana. Pieskāriens pavadoņa plecam nozīmē, ka jānogriežas konkrētā pleca virzienā.
- Ielu nedrīkst sākt šķērsot bez stūrmaņa atļaujas.
- Stūrmanis pagriezienus un atrodamos objektus paziņo pēc iespējas savlaicīgi. Piemēri: - Kad nākamreiz pāriesim ielu, pagriezīsimies uz šo pusi (vienlaikus pieskaroties turētāja plecam). – Šajā taisnajā posmā jāmeklē vieta, kur var pāriet ielu, suņa pusē, es pateikšu, kad varēs dot pavēli.
- Par kāpnēm un citām lietām, kas apdraud drošību maršrutā, stūrmanim suņa turētājs ir iepriekš jābrīdina. Ja priekšā ir kāpnis, jāpaziņo, vai tās ved augšup vai lejup, kā arī par kāpņu laukumiņiem, ja tādi ir.
- Stūrmanis saprotami izskaidro suņa pieļautās kļūdas un dod turētājam norādījumus, kā aizvadīt suni, kas novirzījies no maršruta, uz pareizo vietu. Ja iespējams, pārbaudījumu atkārtoti, atgriežoties pietiekami tālu atpakaļ (suņa turētājs tikmēr turas pie redzīga cilvēka augšdelma), un tad konkrēto vietu iziet vēlreiz.

Vērtēšana

1. Virziena ievērošana

35 punkti

Sunim jāvada taisni, nevis zigzagā, un, ejot pa zemes ceļu, maliņā kreisajā pusē.

Kļūdas: Iešana zigzagā; pa ietvi ejot – iešana pārāk tuvu sienai vai brauktuvei; virziena mainīšana, ošņāšana, reaģēšana uz kairinājumiem apkārtējā vidē.

2. Ziņošana par ielu malām un krustojumiem

35 punkti

Pa ietvi ejot, sunim pie šķērslas malas bez aizķeršanās jāziņo par gājēju pāreju, kas atrodas iešanas virzienā, tā, lai turētājs var saprast, ka suns ziņo par pāreju. Ejot pa zemes ceļu, sunim jāziņo par krustojumu ar citu zemes ceļu, mazu brīdi paejot pa to, turoties kreisajā pusē, un apstājoties pirms ceļa šķērsošanas.

Kļūdas: Nepaziņošana; sabremzēšanās, nonākot pie pārejas; pārāk agra vai citādi nepilnīga ziņošana.

3. Ielu un ceļu šķērsošana

35 punkti

Pēc stūrmaņa dotās zīmes sunim pēc pavēles ir jāpārved turētājs taisnā leņķī pāri ielai vai ceļam; ja ir gājēju pāreja, tad taisnā leņķī pa pāreju. Suns var ziņot, ka sasniedzis pārejas otru pusi, apstājoties vai piebremzējot. Pārejās, kas sastāv no vairākām daļām, suņa turētājam pirms šķērsošanas paziņo drošības salīņu vai paaugstinājumu skaitu un arī to, vai ir kāds gaidīšanas laukumiņš, kura augstums neatšķiras no ielas līmeņa.

Kļūdas: Slīpa pāriešana, noiešana no pārejas (= virziena maiņa), iešana zigzagā, neziņošana par drošības salīņu.

4. Objektu atrašana

35 punkti

Saņemot pavēli, sunim jāatrod tuvākais objekts (pāreja, durvis, kāpnes, gājēju ceļš, u.c.), kas nesakrīt ar iešanas virzienu.

Kļūdas: Objekts netiek atrasts, suns piebremzē, ziņo par nepareizu objektu (piem., par pakāpienu pie ārdurvīm tā sānu pusē vai par durvīm tajā pusē, kur ir eņģes).

5. Vadišana ārpus gājēju ceļiem

25 punkti

Sunim jāvada taisni un nemainot virzienu gan tirgū, gan veikalos, tāpat laukumos, gājēju ielās, utt.

Kļūdas: Iešana zigzagā un virziena maiņa, ošņāšanās.

6. Šķēršļu apiešana

25 punkti

Sunim ir jāapiet šķēršļi un par šķēršļiem, kas bloķē iešanas virzienu, ir jāpaziņo apstājoties.

Atkarībā no situācijas, šķērslis suns var apiet pa augšu vai, piemēram, ejot pa gājēju ceļu, pat pa apakšu, ja apiet apkārt ir sarežģīti. Būvlaukumos un citās sarežģītās vietās suņa turētājs ar spieķa palīdzību drīkst pārliecināties, ka suns strādā droši.

Kļūdas: Iziešana uz brauktuves bez apstāšanās, kad tiek apiets šķērslis, kas bloķē ceļu; netiek ziņots par šķērslis, kas bloķē ceļu; šķērslis tiek nepareizi apiets, par zemu šķērslis netiek ziņots vai tiek ziņots nepareizi.

7. Gulēšana vietā

20 punkti

Sunim piecas minūtes jāguļ vienā un tajā pašā vietā pēc tam, kad turētājs nozudis no redzesloka.

Kļūdas: Vietas atstāšana vai pārvietošanās vairāk par diviem metriem, došanās pakāļ turētājam, iešana turētājam pretī.

8. Atsaukšanās

20 punkti

Suni palaiž brīvsolī mežā vai zaļajā zonā, tam jāatālinās no turētāja vismaz desmit metrus. Ja suns neaiziet tik tālu, ir jāmēģina panākt, lai tas aizskrien tālāk, piemēram, pašam ejot tālāk pa meža ceļu. Kad stūrmanis dod zīmi, turētājs pasauc suni, un sunim nekavējoties ir jāatsaucas turētājam un jāpienāk klāt tā, lai to vienkārši varētu pielikt pie pavadas.

Kļūdas: Aizbēgšana, kļūdaina atsaukšanās, kļūdaina attālināšanās.

9. Sekošana

20 punkti

Eksāmena laikā, vēlams, cilvēku un/vai smaržu pilnā vietā veic sekošanas pārbaudi 30 metru garumā, suņa turētājam turoties pie redzīga cilvēka augšdelma. Sunim jāseko turētājam īsā, vaļīgā pavadā.

Kļūdas: Suns pavadu velk vai atstāj pārāk vaļīgu, ošņājas.

10. Atnešana

20 punkti

Zemē tiek nomests spieķis vai kāda cita personīga manta, un sunim pēc pavēles tā ir jāatnes un jāpalaiž vaļā.

Kļūdas: Priekšmets netiek atnests, tiek košļāts vai nomests.

11. Turētāja un suņa sadarbība

30 punkti

Vērtējot pievērš uzmanību šādām lietām: suņa atalgošana, labas attiecības starp suni un turētāju, turētāja spēja atbalstīt un savaldīt suni, kā turētājs izmanto balsi.

Kļūdas: Suns netiek atalgots, suņa vadīšana/pārmērīga spieķa lietošana, turētājs par daudz izmanto balsi un vairākkārt atkārtoti pavēles.